

Miljösamverkan

VÄSTRA GÖTALAND

**Verksamhetsberättelse
för Miljösamverkan
Västra Götaland 2006**

Miljösamverkan Västra Götaland – 49 gånger bättre tillsyn!

Miljösamverkan Västra Götaland är ett samarbetsprojekt mellan Länsstyrelsen, Västra Götalandsregionen, kommunförbunden i länet och länets 49 kommuner (miljönämnder, miljökontor). Miljösamverkan syftar till att effektivisera miljö- och hälsoskyddsarbetet enligt miljöbalken i länet och ska ge stöd till myndigheternas tillsyn, som utöver inspektioner också innefattar informationsinsatser. Samverkan ska medföra bättre resursutnyttjande och möjlighet att gå på djupet.

Projektet Miljösamverkan Västra Götaland startade 1999, och har därefter fortsatt ett år i taget, men 2004 beslutades om en fyraårig projektperiod 2005 – 2008.

Deltagande under året

Under året har 92 personer deltagit i ledning och planering av Miljösamverkans insatser på sammanlagt 39 möten i styrgrupp, arbetsgrupp och projektgrupper. Dessa personer representerar 29 kommuner, Länsstyrelsen, Västra Götalandsregionens miljösektariat, Göteborgsregionens kommunförbund, samt i några projektgrupper även andra organisationer.

Under året har 36 av kommunerna deltagit i minst en av de tre tillsynskampanjer som genomförts, om utfasningsämnen, fritidsbåtshamnar och radon. Tjugo av dem deltog i två eller tre av kampanjerna.

Webbplatsen

Allt material som produceras läggs ut på www.miljosamverkan.se. Webbplatsen är välbesökt och används även av många utanför länet. Den ligger som en underavdelning till Västra Götalandsregionens Miljösektariats webbplats och sköts av projektledarna. I slutet av 2005 lades webbplatsen över i ett nytt system. Det innebar merarbete även i början av 2006, men därefter har arbetet med att underhålla webbplatsen förklarats betydligt jämfört med tidigare år.

Miljösamverkans verksamhetsplan 2006

Inriktningen på Miljösamverkans arbete utgår främst från miljökontorens önskemål. Baserat på enkätresultatet och riktlinjer från styrgruppen utarbetade arbetsgruppen förslag till verksamhetsplan. Styrgruppen fastställde den i juni 2005.

Resultat i delprojekten

Miljötillsyn på gårdar

Arbetet med att ta fram en handledning till stöd för miljökontorens tillsyn startade i augusti. Inriktningen har blivit lite vidare än gårdar utan djur och handledningen får titeln Miljötillsyn på lantbruk.

Avsikten var att den skulle vara klar till årsskiftet, men den kan färdigställas först i början av 2007 eftersom nya regler från Jordbruksverket om de så kallade tvärvillkoren, kontroller i anslutning till olika stödformer, inte var klara tidigt nog. Arbetet, och handledningen, har ändå kunnat presenteras för miljökontoren på ett par möten i december som hållits i samverkan med Länsstyrelsens landsbygdsenhet, som också medverkat i projektgruppen.

Utfasningsämnen

En kartläggning av tillstånds- och anmälningspliktiga företags användning av utfasningsämnen och prioriterade ämnen i vattendirektivet har gjorts av Länsstyrelsen och Miljösamverkan. Syftet med arbetet har varit att kartlägga ämnena, stimulera företagets arbete med att fasa ut dem samt höja kunskapsnivån hos företag och myndigheter. Sammanlagt har 441 företag lämnat in redovisningar till Länsstyrelsen eller någon av de 24 kommuner som deltagit. Drygt en fjärdedel av dessa företag använde utfasnings- och/eller vattendirektivsämnen. De anmälningspliktiga företagen stod för 40% av antalet redovisningar och bidrog med ca 30 ton farliga ämnen av totalt redovisade 2 miljoner ton. Den största mängden farliga ämnen används av ett fåtal stora företag i länet.

Energiproduktion i fjärrvärmecentraler

Under hösten bildades en projektgrupp med deltagare från miljökontor, Länsstyrelsen och energibolag. Arbetet syftar till att ta fram ett kunskapsstöd för tillsynspersoner samt ordna utbildning för dessa. Arbetet kommer att fortsätta under 2007.

Uppföljning av radonarbetet

Projektgrupp radon bestämde att den planerade tillsynskampanjen om radon 2006-2007 skulle ansluta till Socialstyrelsens nationella projekt med kontroll av radon på skolor och förskolor.

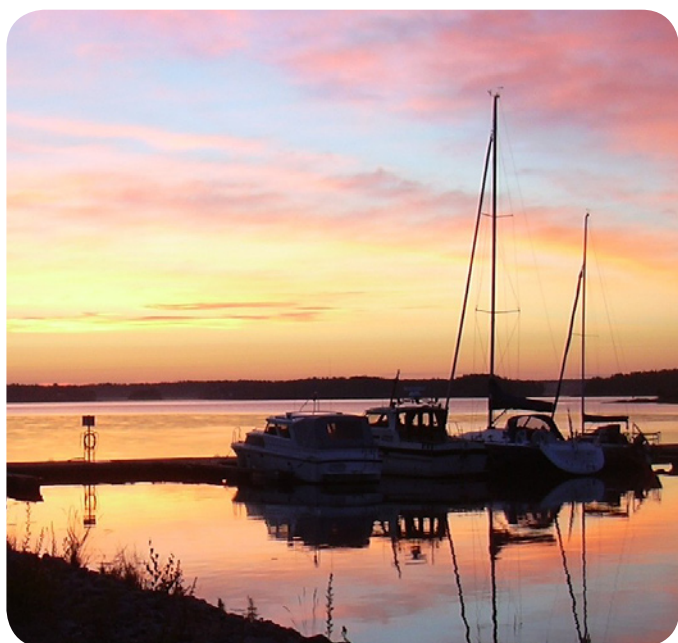
Uppgiften blev därmed att stötta denna kampanj i vårt län. Detta har gjorts genom att ge information till miljökontoren och uppmuntra dem att delta, vilket har resulterat i att 23 kommuner anmält sitt deltagande. Projektgruppen har också efterlyst kommunala radonprogram. Arbetet fortsätter första halvåret 2007.

Inomhusmiljö

Detta delprojekt har funnits med sedan Miljösamverkan Västra Götalands start 1999. Årets största insats var att ordna kursdagen "Så funkar ett hus" med basinformation om byggnader för inspektörer. En annan utbildning som vi börjat förbereda är kurser för vaktmästare och annan personal på skolor och förskolor. Miljösamverkan ska inte stå för dessa utbildningar, men ta fram underlag så de kan arrangeras lokalt ute i kommunerna. Förhoppningsvis kommer detta att bli verklighet 2007.

Tillsyn fritidsbåtshamnar

En tillsynskampanj har genomförts under året. Den tidigare framtagna tillsynshandledningen var ett stöd men därtill tog projektgruppen fram särskild kampanjinformation för de frågor tillsynskampanjen särskilt inriktades på. Ett annat underlag för kampanjen har varit rapporten Miljöanpassat båtupptag som blev klar i april och handlar om rening av spolvatten. Den togs fram i ett särskilt projekt som startade 2005 vid sidan av Miljösamverkan och med särskilda finansiärer, men projektgruppen har varit en av initiativtagarna och engagerat sig mycket i det arbetet. Tillsynskampanjen, och det här nämnda materialet, har utvärderats genom en enkät till miljökontoren. Fjorton kommuner deltog i kampanjen med tillsyn och/eller informationsinsatser. De, och övriga som besvarade enkäten, gav

ett högt betyg till det material som tagits fram i delprojektet. En slutrapport med närmare redovisning av resultaten blir klar i början av 2007.

Enskilda avlopp

Arbetet har fortsatt från 2005. Under 2006 har ett kurspaket som miljökontoren kan använda för att ordna informationsträffar för avloppsentreprenörer sammanställts. Flera miljökontor har med kurspaketet som stöd nu planerat in informations-träffar som kommer att hållas i början av 2007. Parallellt med detta har projektgruppen arbetat med att ta fram en handledning för inventering av enskilda avlopp som blir klar i början av 2007. Projektgruppen har också bidragit till Naturvårdsverkets arbete med att ta fram en handbok om enskilda avlopp genom att vid några tillfällen ge synpunkter på koncept till delar av handboken. Detta har också lett till att Miljösamverkan Västra Götaland, tillsammans med övriga länsvisa miljösamverkansprojekt, skrivit till Naturvårdsverket och begärt att arbetet med handboken ska skyndas på.

Tillsyn avloppsreningsverk

Med stöd av handledningen som togs fram 2005 har en tillsynskampanj bedrivits i slutet av 2005 och början av 2006. Därefter har projektgruppen, som är gemensam med den för enskilda avlopp, genomfört en utvärdering via enkät till miljökontoren. Slutrapporten blev klar i augusti. Från denna kan nämnas att femton kommuner inspekterade 67 avloppsanläggningar avsedda för mer än 25 pe (personequivallenter). Vanliga brister som framkom gällande bland annat egenkontrollen i stort och kontroll av ledningsnät. Anläggningar av typ markbädd eller infiltration är den kategori som oftast uppvisar brister i skick och utformning. Handledningen fick bra omdömen i enkäten och ska kunna fungera som stöd för fortsatt tillsyn. I enkäten frågades också om förekomsten av avloppsanläggningar för över 25 pe, och här lämnade trettiofyra kommuner

uppgifter. Det visar sig att det varierar mycket från kommun till kommun, från någon enstaka till flera tiotal.

Energifrågor i tillsyn, provning och fysisk planering

Detta serviceprojekt har syftat till att ge stöd åt i första hand handläggare på miljökontoren och Länsstyrelsen för hantering av energifrågor i tillsynen, provningen och den fysiska planeringen. Vi har arbetat med några huvudspår: Att med information väcka företagets intresse, tillsynsvägen med stöd av miljöbalken, kunskaphöjning för miljöhandläggare med flera, planering och byggande och ökat lokalt samarbete. En handledning gjordes klar i början av december, lagom till det seminarium om företagets energieffektivisering som Miljösamverkan ordnade tillsammans med Energiråd Väst, och som vände sig framför allt till miljöinspektörer, energirådgivare och andra kommunföreträdare. Seminariet var välbesökt och utgjorde förhoppningsvis ett bra avstamp för fortsatt arbete i kommunerna. Projektgruppen har samarbetat med Energimyndigheten i arbetet med att ta fram ett faktablad som syftar till att väcka företagets intresse och få dem att arbeta med energifrågor.

Vattenskyddsområden

Delprojektet startade hösten 2004 och avslutades i början av 2006 med en utvärdering. Arbetet syftade främst till att ge vägledning till kommunerna i deras arbete med att ta fram underlag för och besluta om vattenskyddsområden med föreskrifter, samt ge stöd för miljökontorens tillsyn inom vattenskyddsområden. Det var enbart sju kommuner som utövade tillsyn under kampanjtiden. Men mycket arbete pågår med fastställande av vattenskyddsområden, och flera miljökontor är aktiva i det arbetet. Det är många vattentäkter som bedöms få nya eller reviderade skyddsområden inom ca två år.

Förorenade områden vid pågående verksamheter

Arbetet syftade till att ta fram stöd för framför allt miljökontorens tillsyn vid pågående miljöfarliga verksamheter. I juni presenterades en tillsynshandledning som bland annat innehöll stöd för ärendehandläggning, exempel på ärenden och information om typiska föroreningar inom tio kommuntypiska branscher, t.ex. bilskrotor, bensinstationer och kemtvättar. Ett seminarium ordnades med många spännande föredrag av jurister, konsulter och miljöinspektörer. Projektgruppen förordade att en tillsynskampanj skulle ordnas 2007, vilket också vann gehör hos miljökontoren i enkäten för nästa års verksamhet.

Kommunikationsplan

En kommunikationsplan som förberetts 2005 antogs av styrgruppen i april. De övergripande mål som ska nås är ökad tydlighet i kommunikationen, ökad effektivitet i projektarbetet och bredare spridning av projektets syfte och arbetssätt inom och utom projektet. Planen innehåller bland annat en mall för kommunikationsplan i delprojekt och en instruktion för våra kontaktpersoner. Under året har sedan åtgärder enligt planen genomförts, bland annat översyn av vårt nyhetsblad.

Nyckeltal för deltagandet i Miljösamverkan

Som ett komplement till verksamhetsberättelserna har nyckeltal för arbetet 2002-2005 tagits fram under 2006. Nyckeltalen ger en bild av aktiviteten inom Miljösamverkan och också varje kommuns deltagande. Många kommuner deltar i stor utsträckning i arbetet, men det är delvis ojämnt fördelat. Miljöcheferna i styrgruppen valde att kontakta de enligt nyckeltalen lite mindre aktiva kommunerna för att få en kunskap om ifall arbetet kan utvecklas på något sätt för att stödja kommunerna. Det som framkom om dessa kommuner var ganska lik-

artat. Olika förutsättningar gör det svårt för dem att delta aktivt, men Miljösamverkans material används av dem alla.

Miljö- och folkhälsomål

Miljö- och folkhälsomålen beaktas i verksamhetsplaneringen. Delprojektförslag hämtas delvis från de förslag till åtgärder som tagits fram i arbetet med de regionala miljömålen. Samtliga delprojektförslag sorteras in under de olika målen för att göra det enklare för miljökontoren att välja delprojekt utifrån olika mål.

Miljösamverkans rapporter, informationsmöten m.m.

Under året har Miljösamverkan producerat 8 rapporter, tillsynsvägledning och utvärderingar av delprojekt, samt uppdaterat en del äldre material, bland annat fem stycken informationsblad.

Vi har ordnat eller medverkat vid 14 arrangemang inom länet, i form av upptaktsdagar, informationsmöten etc. Projektledarna har därutöver medverkat vid andra arrangemang eller möten inom eller utanför länet:

Alla landets miljösamverkansprojekt träffade i mars Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen, Socialstyrelsen och Tillsyns- och föreskriftsrådet för att diskutera tillsynsvägledning och samordning av nationella och regionala tillsynskampanjer. Ett resultat var att vi skulle hålla varandra bättre informerade om våra planerade insatser.

Vid en miljösamordnarträff inom Västra Götalandsregionen medverkade vi och berättade om vårt arbete om utfasningsämnen och om de krav tillsynsmyndigheter ställer på verksamhetsutövare gällande kemikalier.

Inom ramen för delprojektet om energifrågor medverkade vi och berättade om detta arbete på ett seminarium för landets länsstyrelser arrangerat av Naturvårdsverket och Energimyndigheten.

Som ett resultat av vår genomförda kampanj om träskydd 2005 tog ett av länets impregneringsföretag initiativ till ett möte i syfte att föra en dialog om bl.a. butikernas information till kund och alternativ till impregnerat virke. Mötet ägde rum på Sveriges provnings- och forskningsinstitut (SP) i mars och utöver initiativtagaren deltog Svenska träskyddsinstitutet, SP, Miljösamverkans f.d. projektgrupp samt ytterligare några miljökontor.

Umeå miljökontor var på besök i Göteborg under hösten och träffade då en av projektledarna för att få höra om Miljösamverkans arbete och utbyta erfarenheter.

Nyhetsbladet MVG-nytt

Nyhetsbladet har under året bytt namn till MVG-nytt och har getts ut i två nummer. MVG-nytt har till syfte att informera främst nyckelpersoner, representanter för dem som nås av projektarbetets tillsynsinsatser och andra kommunala förvaltningar än miljö som kan beröras av eller medverka i olika delprojekt.

Träff för kontaktpersoner

I oktober träffade vi kontaktpersonerna på miljökontoren. Det var den första träffen av detta slag. Kontaktpersonernas roll och Miljösamverkans arbete diskuterades och förslag till förbättringar togs upp. Det var ett uppskattat möte som i fortsättningen kommer att planeras in regelbundet.

Uppmärksamhet i massmedia

Vi har inte gjort någon systematisk sökning av artiklar där Miljösamverkan nämns. Vi vet dock att tillsynskampanjen om Fritidsbåtshamnar uppmärksammats i flera tidningar och radio, särskilt frågorna om bottenfärger. Kartläggningen av utfasnings- och vattendirektivsämnen har nämnts i några tidningar. En av projektledarna har blivit intervjuad av Västra Götalandsregionens taltidning Tal i Väst om vårt arbete allmänt och energiprojektet särskilt. Länsstyrelsens Miljömagasinet Väst har under året haft artiklar om våra arbeten om utfasningsämnen, fritidsbåtshamnar, vattenskydd och energi.

Samverkan med "systerprojekt" i landet

Projektledarna deltar i ett nätverk med projektledare för liknande miljösamverkansprojekt i andra län: Kalmar (Miljösamverkan Sydost), Kronoberg, Stockholm, Skåne, Jönköping (Miljösamverkan f) och Halland. I nätverket ingår också projektledarna för Miljösamverkan Sverige som är ett samverkansorgan för landets länsstyrelser som startade 2005. Under året har vi träffats två gånger för erfarenhetsutbyte, samarbete i konkreta frågor med mera.

Ekonomi under 2006 i sammanfattning, tusentals kr

Intäkter, huvudmannabidrag		Budget
Länsstyrelsen	390	
Västra Götalandsregionen	390	
Kommunförbunden	390	
SUMMA	1 170	1 220
Utgifter		
Projektledare	990	
Kurser (kostn. minus deltagaravg.)	25	
MVG-nytt och annat inf.material	90	
Övrigt	65	
SUMMA	1 170	1 220
Huvudmannabidrag – Budget	-50	

Fördelning av huvudmännens bidrag:
de fyra kommunförbunden tillsammans 1/3,
Regionens miljönämnd 1/3, Länsstyrelsen 1/3.

Denna verksamhetsberättelse är sammanställd av projektledarna Lasse Lind och Cecilia Lunder i samråd med arbetsgruppen. Verksamhetsberättelsen fastställdes av styrgruppen den 7 december 2006, men med uppdrag åt projektledarna att göra de mindre justeringar som kan behövas vid årsskiftet. Justeringarna har därefter godkänts av ordföranden.

Projektledare och grupper

Styrgruppen – med sju personer som representerar alla huvudmän - svarar för övergripande beslut som verksamhetsplan, policyfrågor, budget och för återkoppling till respektive huvudman.

I **arbetsgruppen** deltar åtta personer som representerar alla huvudmän samt projektledarna. Arbetsgruppen är "bollplank" och stöd för projektledarna. Gruppen har också under året fungerat som projektgrupp för delprojektet om utfasningsämnen.

Utöver arbetsgruppen har 9 **projektgrupper** arbetat under året.

Projektledare har anlitas motsvarande sammanlagt drygt 1,5 tjänst. Projektledare har varit Lasse Lind och Cecilia Lunder. Projektledarna, med stöd av övriga i arbetsgruppen eller respektive projektgrupp, tar fram underlagsmaterial, handledningar och informationsmaterial, svarar för planering av olika insatser och för utvärderingar samt ser till att kommunikationen mellan projektledning och deltagare fungerar.

För utskick, arkivering, kursinbjudningar och annat administrativt stöd till projektledarna svarar Ing-Marie Klaar-Haegerstam på Västra Götalandsregionens Miljösekreteriat.

Under 2007 arbetar Miljösamverkan med dessa delprojekt:

Föreningarna vid pågående verksamheter
• Legionella • VOC • Säkerhetsdatablad • Inomhusmiljö • Uppföljning av radonarbetet • Energiproduktion i fjärrvärmecentraler • Aktualitetsgranskning

 Miljösamverkan
VÄSTRA GÖTALAND

Huvudmän

Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Västra Götalandsregionen,
Kommunförbunden och kommunerna i länet

Adress

Miljösekreteriatet Västra Götalandsregionen
Box 1726 · 501 17 Borås · Tel 033-17 48 10

Webbplats

www.miljosamverkan.se

Projektledare

Lasse Lind · Tel 0532-714 47 · lind.lasse@telia.com
Cecilia Lunder · Tel 031-60 58 95 · cecilia.lunder@o.lst.se